

*Олена Плуток
(м. Чернігів)*

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Науково-технічний прогрес та перебудова соціально-економічного розвитку суспільства ставлять нові вимоги до трудової підготовки молоді як в загальноосвітніх навчальних закладах так і в вищих навчальних закладах. Зміни в виробництві під впливом науково-технічного прогресу торкнулись й основних функцій вищої школи і в першу чергу стосуються підготовки вчителя трудового навчання. Крім того система трудової підготовки учнівської молоді вичерпала свої можливості.

На розв'язання цих та інших проблем націлений Державний стандарт освітньої галузі «Технологія» для реалізації котрої передбачається організація трудового навчання на якісно новій основі.

Зокрема, на альтернативу класно-урочній системі організації занять з трудового навчання пропонується нова технологія навчання на основі проектно-технологічного підходу, що має на меті найповніше забезпечити особистісно-орієнтований підхід у навчанні і дати можливість для застосування знань і вмінь у практичній діяльності, забезпечити творчий розвиток школярів. Суть проектно-технологічної діяльності полягає в тому, що вона інтегрує всі види діяльності людини: від появи творчого задуму до реалізації готового продукту.

В зв'язку з цим перед вчителем трудового навчання ставиться мета не лише навчити кожного учня сукупності трудових операцій та прийомів, а формувати технічно освічену особистість, здатну швидко адаптуватись до стрімких змін в сучасному техногенному середовищі.

Центральне місце в знаннях в змістовному наповненні освітньої галузі «Технологія» займають знання про перетворюючу діяльність людини. Техніка як «загальнокультурна парадигма» повинна представитись як така, що об'єднує всі види культури. Предметне наповнення трудового навчання школярів повинно бути націлене на навчання творчій діяльності в створенні споживчої продукції, до якої ставляться не лише вимоги з використання, економічні та екологічні, а й вимоги дизайну та естетики. У зв'язку з цим учитель повинен бути готовим до забезпечення процесу розвитку творчих можливостей учня, що є домінуючою метою його професійної підготовки.

Впровадженню проектно-технологічної діяльності та підвищенню ефективності трудового навчання в загальноосвітніх навчальних закладах значною мірою сприятиме відповідний рівень професійної майстерності, компетентності вчителя, його творчого підходу до організації навчально-виховного процесу.

За таких умов зростає потреба відповідної загальнопедагогічної, науково-технічної та практичної підготовки вчителя, зростає роль компонента конструктивно-творчих знань, який формується на основі узагальнення отриманих знань, умінь та навичок при виконанні творчих завдань.

Технологія виготовлення різноманітних виробів (з металу, дерева, тканини, харчових продуктів) потребує творчого підходу до їх створення особливо в процесі їх естетичного оформлення з метою позитивного впливу на емоційно-чуттєву сферу людини. Тому майбутні вчителі трудового навчання повинні володіти основами технологій виробництва, проявляти творчу активність в виготовленні виробів, що відповідають високим художньо-естетичним вимогам. «Процес професійно-педагогічної підготовки фахівців, майбутніх учителів праці набуває творчого характеру завдяки зверненню до гуманістичного потенціалу творців усіх видів мистецтв. Адже сама специфіка занять працею, що виражається в поєднанні творчих умінь, навичок та художньо-естетичного смаку, потребує використання на уроках праці знання учнів про кольорові гармонії, кольорові поєднання та контрасти, різновиди орнаментів, ритм під час виготовлення та художнього оздоблення конкретних об'єктів праці. Отже, головною умовою якісної професійної підготовки вчителя праці є рівень його художньої культури, підвищення інтелектуального рівня, активізація творчої ініціативи» .

Серед різноманітних засобів, які сприяють підвищенню професійного рівня майбутніх вчителів трудового навчання ми виділяємо мистецтво. Засобами мистецтва формується якісна професійно-педагогічна діяльність вчителя, його педагогічна культура, що характеризується:

- емоційним розвитком, без якого не можливий розвиток духовної культури особистості та засвоєння цінностей суспільного буття;
- творчою діяльністю, яка сприяє набуттю практичних вмінь та навичок професійно-педагогічної діяльності, а також опрідметчуванню моделей створюваних свідомістю;
- активного використання творів мистецтва як інструменту, здатного впливати на поведінку особистості, концентрацію, систематизацію та передачу людського досвіду.

Отже, мистецтво допомагає розвивати творче мислення, залучає особистість до творчої дії, сприяє розвитку педагогічної та особистої культури вчителя, що в свою чергу являється підґрунтям формування професійної майстерності вчителя трудового навчання . Тому, зважаючи на особливості професійної діяльності вчителя трудового навчання в напрямку оновлення трудової підготовки учнів, в формуванні професійної майстерності вчителя трудового навчання значну роль має відігравати мистецтвознавчий компонент.